

Šemsudin Džeko, Turistička zajednica Kantona Sarajevo
Spasoje Bjelica, Fakultet za uslužni menadžment, Doboj

OD SPORTSKIH AKTIVNOSTI DO SPORTSKE DELATNOSTI

Sportska disciplina se formira povezivanjem srodnih sportskih aktivnosti. Ona, međutim, nije prost zbir tih aktivnosti, već predstavlja njihovu sintezu. Iz te sinteze nastaje kvalitetno nova sportska aktivnost, koju ne nosi pojedinac kao subjekt, već se javlja grupa, odnosno kategorija subjekata koji ostvaruju takvu srodnu aktivnost.

Iz navedenog sledi da je sportska disciplina grupna sportska aktivnost, koja se ostvaruje u određeno vreme ili u kontinuitetu, na određenom mestu ili dijaspori, po unapred utvrđenim pravilima, sa obezbeđenim uslovima i sa grupnom i kolektivnom motivacijom i aspiracijom za postizanjem rezultata, koji inače po prirodi stvari prate sportsku aktivnost.

Strukturu sportske discipline čine odnosi između sledećih elemenata:

- jednorodne ili kompatibilne sportske aktivnosti sa svim elementima i odnosima koji ih čine;
- sredstva koja se koriste u toj disciplini;
- potrebni uslovi za ostvarivanje te discipline;
- sportska pravila kojima se ona institucionalizuje;
- sportski rezultati koji krunišu tu disciplinu.

Sportska disciplina svoje izvorište ima u sportskim aktivnostima. Po svojoj funkciji sportska disciplina predstavlja tok usklađivanja istorodnih sportskih aktivnosti i društvenih tvorevina, unutar koje se stvaraju povoljniji uslovi za njihovo ostvarivanje. Unutar sportske discipline dolazi do izražaja konsolidacija pravila koja se primenjuju kako bi sportska aktivnost iz stanja spontanosti i stihijnosti mogla prerasti u organizovanu društvenu delatnost. Posebna funkcija sportske discipline je u tome što se unutar nje, uz poštovanje određenih pravila, mogu meriti i verifikovati rezultati postignuti u uključenim sportskim aktivnostima.

Sportska disciplina predstavlja prvu etapu organizacije sportske delatnosti i to etapu gde se vrši najpotrebnija operacionalizacija organizacije sporta. Unutar

sportske discipline obezbeđuje se prelaz iz pojedinačne sportske aktivnosti u kolektivnu, odnosno grupnu aktivnost.

Brojne su karakteristike manifestacije sportskih aktivnosti unutar sportske discipline i sportskih disciplina unutar sportskih grana, što predstavlja područje interesovanja sporta.

Radi ilustracije navedenog, na kraju rada data je šema.

U organizacionoj strukturi sporta, odnosno sportske delatnosti, pored sportskih aktivnosti i sportskih disciplina, *sportske grane* su proizvod specifične podele sportske delatnosti, kako bi se izvršilo optimalno organizaciono konstituisanje sportske delatnosti i njeno opredmećenje u adekvatan sistem. Možda zahvaljujući takvoj *optimalnoj podeli* rada u sportu, sport uživa reputaciju jednog od najkoherentnijih i, pritom, najoptimalnije organizovanog u posebnom društvenom sistemu.

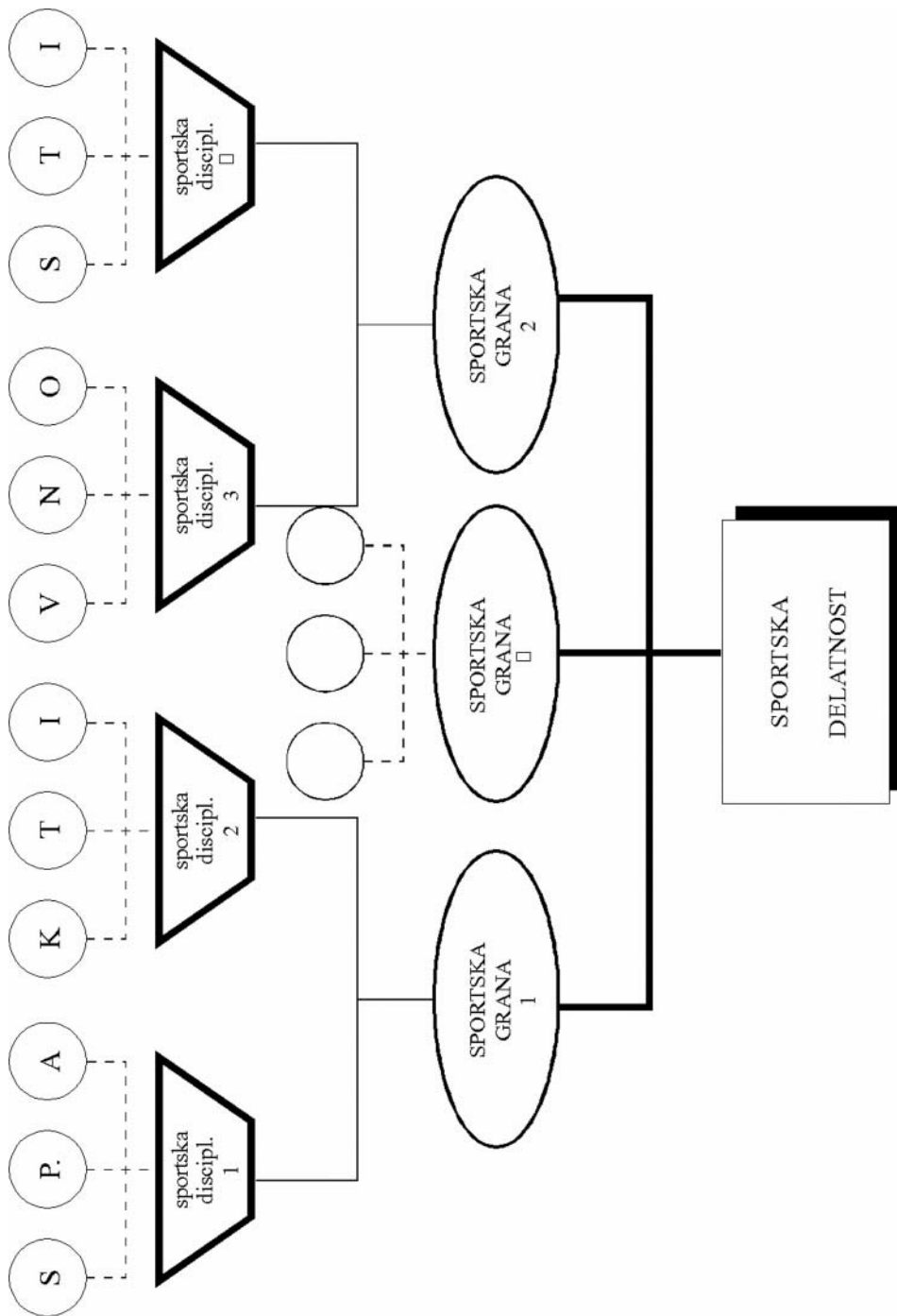
Određenje sportske grane kao izvedenog, odnosno sekundarnog elementa u organizacionoj strukturi sporta, odnosno sportskog sistema, polazi od principa na kojima je izvršena podela sportskih aktivnosti. Postoje različiti kriterijumi, na osnovu kojih se grupišu sportske aktivnosti u sportske discipline, a sportske discipline u grane sporta. Jedan od najznačajnijih principa grupisanja vezan je za sam karakter sportskih aktivnosti i, na osnovu njih, sportskih disciplina. Međutim postoje i brojni drugi principi.

Pošto se, s ciljem ostvarivanja sportskog sistema, sportska delatnost deli na pojedina područja sporta, iz takve podele se formiraju razne vrste sportskih grana.

Prirodne osobenosti sportskih subjekata determinišu *prirodnu podelu* u sportu na sportske grane, iz čega slede, između ostalih, sledeće grane:

- sportske grane za muškarce i žene;
- sportske grane predodređene samo za muškarce, odnosno grane gde se pripadnici jednog pola takmiče po posebnim uslovima i pravilima i drugačije se vrednuju ti rezultati;
- sportske grane gde učestvuju takmičari određene težine i rezultati se posebno vrednuju;
- grane sporta predodređene za pionire, omladince, i veterane;
- grane sporta rezervisane za invalidna lica;
- jedna od najznačajnijih i, može se reći presudnih podela uslovljenih

prirodnim osobinama sportskih subjekata jeste ona koja traži da košarkaši budu visoki, da strelci imaju dobar vid, da golmani imaju dobre reflekse, i, uopšte, u svakoj grani sporta do izražaja dolaze određene prirodne osobine, bez kojih je taj sport nezamisliv.

Podela sporta na sportske grane, pored uslovljenosti prirodnim faktorima, takođe zavisi i od brojnih *društvenih* faktora. Koliko su značajne prirodne osobine za bavljenje sportom u jednoj od sportskih grana, isto tako se može reći da, ako ne postoje društveni uslovi da se sportska aktivnost razvije, onda će se njen razvitak dovesti u pitanje. Brojne sportske grane su privilegija određenog sloja ljudi, a one grane koje su namenjene masama nisu privlačne za povlašćene slojeve.

Pored društvenih kriterijuma koji određuju sportske grane i discipline, sredstva koja se koriste u sportu, u smislu tehnike određuju tzv. *tehničku podelu* sporta na sportske grane i discipline. Primeri za takvu podelu sporta na grane mogu biti tenis, stoni tenis i sl.

Organizacija sporta preko sportskih grana može biti predodređena i sa stanovišta među i multinacionalnog karaktera. Primeri za to su zimski i letnji olimpijadi, svetska, kontinentalna i međudržavna, međunacionalna i internacionalna takmičenja u pojedinim granama sporta.

LITERATURA

1. Bjelica, S. (2000) *Sociologija sporta*, MILREX, Novi Sad.
2. Bjelica, S. (2000) *Sociologija*, DOO Dnevnik Holding, Novi Sad.
3. Bjelica, S., Videnov A. (1988) *Reprodukcija i patologija rada i obrazovanja*, Slavija Press, Novi Sad.
4. Cole, G.A. (1988) *Management Theory and Practice*, DP Publications Ltd., Hants.
5. Fox, A. (1971) *A Sociology of Work and Industry*, Collier-Mac Millan, London.
6. Hill, S. (1981) *Competition and Control at Work*, Heinemann, London.
7. Ishikawa, K. (1987) *Guide to Quality Control*, Asian Productivity Organization, Tokyo.
8. Jerotić, V. (1990) *Čovek i njegov identitet*, Dečje novine, Gornji Milanovac.
9. Kajoa, R. (1985) *Igre i ljudi*, Nolit, Beograd.
10. Lukić, R. (1976) *Osnovi sociologije*, Naučna knjiga, Beograd.
11. Lukić, R. (1976) *Sociologija morala*, Naučna knjiga, Beograd.
12. Simonović, Lj. (1984) *Sport-zabava, manipulacija, religija, stvaralaštvo*, Pogledi 3.
13. Šušnjar, D. (1990) *Ribari sportskih duša*, Mladost, Beograd.
14. Umberto, E. (1973) *Kultura, informacije, komunikacije*, Nolit, Beograd.
15. Videnov, A., Bjelica, S. (1990) *Sociologija poslovanja*, Stručna knjiga, Beograd.

FROM SPORTS ACTIVITIES TO SPORTS SERVICE

Abstract

From sports activities to sports service, development and actualization of sport goes through particular forms of organization. Those are sports events, sports divisions, individual departments, types of sports and similar. This paper attempts to indicate the connection and correlation of the mentioned elements in the frame of an overall sport activity organization.

Na Kongresu je bilo mnogo interesantnih tema